

Tamara S. Stanković

Filozofski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

Studentkinja doktorskih studija

st.tamara98@gmail.com

0009-0004-5183-8492

UDK: 811.163.41:811.111]’373.611:81’255

doi: 10.19090/zjik.2024.14.123-140

stručni naučni rad

PREVOĐENJE LEKSIČKIH SLIVENICA IZ ENGLESKOG JEZIKA NA SRPSKI: TEORIJSKI I PRAKTIČNI ASPEKTI¹

SAŽETAK: U radu se istražuje prevođenje leksičkih slivenica iz engleskog jezika na srpski tvorbenim postupkom slivanja. Osnovni ciljevi rada jesu podsticanje adaptacije reči iz engleskog jezika prevođenjem, kao i utvrđivanje produktivnih tvorbenih modela kojima raspolaže srpski jezik pri kreiranju ekvivalentnih slivenica. Analiza tvorbenih modela u srpskom zasniva se na novoj strukturnoj tipologiji slivenica u engleskom koju predlaže Lalić-Krstin (2022). Korpus čini 40 engleskih slivenica i 40 autorskih prevodnih rešenja. Rezultati istraživanja ukazuju na činjenicu da je slivanje izvodljiv tvorbeni postupak s višestrukim tvorbenim obrascima. Poseban doprinos rada jeste kratko praktično uputstvo za prevođenje slivenica zasnovano na autorskim iskustvima iz prve ruke.

Ključne reči: leksičke slivenice, prevođenje, engleski jezik, srpski jezik

1. UVODNE NAPOMENE

Predmet ovog rada jeste tvorbeni postupak slivanja (eng. *blending*), koji podrazumeva kombinovanje delova dveju osnova uz često, ali ne i obavezno, preklapanje grafofonološkog materijala. Rezultat slivanja jesu slivenice (eng. *blends*), nove lekseme koje bogate leksički fond jednog jezika na kreativan način. Slivenice su danas zastupljene u mnogim sferama ljudskog delovanja, najčešće radi postizanja ekonomičnog izraza pri imenovanju novog pojma, kao i kreiranja privlačnog reklamnog ili medijskog sadržaja.

Pitanje koje je u centru ovog istraživačkog rada jeste prevođenje engleskih slivenica na srpski jezik. O izbegavanju prevođenja engleskih reči koje, kao bujica, preko medija uplivavaju u srpski iscrpno piše Prćić (2019), konstatujući da je zavladala

¹ Ovaj rad predstavlja skraćenu i dorađenu verziju istonaslovljenog seminarskog rada urađenog u okviru istraživanja na doktorskom kursu Englesko-srpska kontrastivna leksikologija, odbranjenog juna 2024. godine pred komisijom u sastavu prof. dr Tvrtko Prćić i prof. dr Olga Panić-Kavgić.

površnost i doslovnost u prevodenju. Prevodioci sve češće pribegavaju i preuzimanju engleskog ortografskog oblika te, posledično, ulaganju minimalnog napora pri prenošenju reči i tekstova iz engleskog na srpski. Samim tim, veoma je upitno kako će prevodilac koji se nađe pred engleskom slivenicom postupati. Ne bi bilo iznenadejuće da se slivenica nađe u svom izvornom obliku, bez ikakvog pokušaja adaptacije. Međutim, s verom da će se prevodioci, kako profesionalni tako i oni kojima prevodenje nije primarni poziv, odazvati kreativnom postupku prevodenja slivenica, ovaj rad bi mogao doprineti rasvetljavanju predrasuda o njihovom prevodenju i pokazati da ono nije bauk, već kreativan i, nadasve, zabavan proces.

Dva su osnovna cilja ovoga rada: (1) utvrditi tvorbene modele pri uspostavljanju ekvivalentnih slivenica u srpskom i istražiti tvorbeni potencijal srpskog jezika, (2) ponuditi smernice za prevodenje slivenica iz engleskog na srpski jezik.

2. TEORIJSKE OSNOVE ISTRAŽIVANJA

2.1. Slivanje kao tvorbeni postupak

Definisanje tvorbenog postupka slivanja neretko je izvor neslaganja među autorima, a posebno usled čestog graničenja sa drugim tvorbenim postupcima poput slaganja, abrevijacije, reduplikacije, akronimije, neoklasične kompozicije i afiksacije. Stoga se primerenim čini govoriti o slivanju u okviru njegove prototipske realizacije, te o postojanju tzv. nejasnih granica (eng. *fuzzy boundaries*) pri približavanju ostalim tvorbenim postupcima (Renner et al. 2012; Lalić-Krstin 2022).

Slivanje, za potrebe ovog rada, podrazumevaće „postupak tvorbe reči u kojem učestvuju najmanje dve osnove i gde dolazi do (a) skraćivanja barem jedne od osnova, (b) preklapanja osnova, ili (c) kombinacije skraćivanja i preklapanja osnova“ (Lalić-Krstin 2022: 43). Produkt slivanja jeste slivenica, novonastala reč koja kombinuje morfološke i sadržinske aspekte ulaznih osnova. Nadalje, prototipična slivenica jeste ona u čijoj su tvorbi učestvovale dve slobodne osnove, koje su bile najpre skraćene na mestu spajanja osnova, a zatim je na mestu spajanja došlo i do preklapanja grafofonološkog materijala (Lalić-Krstin 2022: 44). Ilustrativan primer jeste engleska slivenica *affluenza* čije su osnove *affluent* i *influenza* bile skraćene, a zatim stopljene uz preklapanje fonoloških i grafoloških jedinica.

2.2. Strukturalna klasifikacija slivenica

Klasifikovanje slivenica prema njihovoј unutarnjoј strukturi neminovno proističe iz obuhvatnosti definicije, ali se najčešće zasniva, kako zapaža Lalić-Krstin (2022:

82), na analizi delova osnova koji su ušli u građenje nove slivenice. Klasifikacija koju predlaže Lalić-Krstin (2022: 83–96), a koja će biti od posebnog značaja za ovaj rad, jeste nova i osavremenjena tipologija, proistekla iz obimnog korpusnog istraživanja tvorbenih modela engleskih slivenica.

U pomenutoj strukturnoj tipologiji, autorka razlikuje osam tvorbenih modela s napomenom da svaki od njih u većoj ili manjoj meri ispoljava sličnosti s drugim tvorbenim postupcima. Potom, u svakom od tipova naznačava se da li u tvorbi učestvuje cela ili skraćena osnova, tj. njen inicijalni ili finalni deo. Takođe, registruje se učešće preklapanja osnova, a posebno u slučajevima gde skraćivanje izostaje. Najzad, poseban doprinos ove tipologije leži u uključivanju superimponiranja, tj. preslikavanja kraće ulazne osnove preko dela duže. Naime, superimponiranje primećuju prvi put u srpskom jeziku Lalić-Krstin i Halupka-Rešetar (2007).

U Tabeli 1 prikazani su strukturni tipovi engleskih slivenica koje uočava Lalić-Krstin (2022).

tvorbeni model	primer
Tip 1 – inicijalni deo prve + finalni deo druge osnove	<i>camikini</i> [cami(sole) + (bi)kini]
Tip 2 – cela prva osnova + finalni deo druge osnove	<i>kidult</i> [kid + (a)dult]
Tip 3 – inicijalni deo prve osnove + cela druga osnova	<i>Chindia</i> [Chin(a) + India]
Tip 4 – cela prva + cela druga osnova (s preklapanjem fonema/grafema)	<i>plantibody</i> [plant + antibody]
Tip 5 – inicijalni deo prve osnove + inicijalni deo druge osnove	<i>hazmat</i> [(haz(ardous) + mat(eriel)]
Tip 6 – superimponiranje jedne osnove preko dela druge osnove	<i>entertoyment</i> [enter(tain)ment+ toy]
Tip 7 – prefiks + finalni deo osnove	<i>hypercane</i> [hyper- + (hurri)cane]
Tip 8 – prefiksoid + finalni deo osnove	<i>astralgia</i> [astro- + (nost)algia]

Tabela 1. Tvorbeni modeli prema tipologiji u Lalić-Krstin (2022: 96)

2.3. Prevodenje slivenica

Pitanje koje se neminovno nameće jeste *kako* prevoditi engleske slivenice na srpski. Odgovor na ovo pitanje može se ponuditi iz dvaju uglova: s jedne strane, razmatranjem slivanja kao produktivnog tvorbenog postupka u savremenom srpskom jeziku, a sa druge, razmatranjem prevodnih postupaka.

Slivanje, kao produktivan tvorbeni postupak u srpskom jeziku, biva prepoznato i opisivano u literaturi tek početkom 21. veka, a najviše zahvaljujući radovima Ranka Bugarskog (2001, 2002, 2013, 2016, 2019). Kako Klajn (2002: 81) potvrđuje, na ovaj tvorbeni postupak ukazuje najranije Bugarski (2001) s prilogom od oko 100 srpskih slivenica. Ideja o slivanju, piše Bugarski (2019: 24), potiče s engleskog govornog područja, a sve češćim kontaktima dvaju jezika ovaj tvorbeni postupak biva primenjivan i u srpskoj tvorbi reči.

S druge strane, o prevodenju slivenica može se govoriti i iz domena prevodnih postupaka. Veoma svedenu i za ovaj rad relevantnu tipologiju s tri osnovna postupka nudi Prćić (2019: 174–180). Prema ovoj tipologiji možemo razlikovati direktno prevodenje, strukturno prevodenje (kalkiranje) i funkcionalnu aproksimaciju. Direktno prevodenje primenjuje se na monomorfemske i polimorfemske reči iz L₁, pri čemu se neposredno prevodi doslovno ili preneseno značenje na L₂. Ilustrativni primeri bili bi *house* > *kuća* i *sew* > *šiti*. Potom, strukturno prevodenje svojstveno je isključivo polimorfemskim rečima i podrazumeva „doslovno prevodenje elemenata reči u L₁ odgovarajućim elementima iz L₂“ (Prćić 2019: 179). Na primer, imenica *hand.out* kalkiranjem se prevodi kao *iz.ručak*, a *print.er* kao *štamp.ač*, pri čemu su engleski elementi doslovno prevedeni srpskim. Naposletku, funkcionalna aproksimacija je termin koji Prćić (2019: 179) uvodi da opiše prevodilački postupak pri kojem se sadržaj iz L₁ izražava leksičkim sredstvima u L₂ tako da se što bliže i što vernije prikaže funkcija denotata. Ilustrativni primeri bile bi imenice *liposuction*, *mountain bike* i *skydiving*, koje se funkcionalnom aproksimacijom, redom navedene, prevode kao *isisavanje masnog tkiva*, *terenski bicikl* te *akrobatika u vazduhu*.

U domenu prevodilačkih studija nije zapažen veći broj istraživanja koja su usko usmerena na prevodenje slivenica s engleskog jezika na druge jezike, a s fokusom na razmatranju primenjenih prevodnih postupaka. Od englesko-srpskih kontrastivnih studija o prevodenju slivenica i primenjenim prevodilačkim tehnikama mogu se izdvojiti radovi Jovanović (2021) i Subašić (2014). Neretko su istraživanja usmerena samo na formalno-semantičke odlike samih prevodnih ekvivalenta (v. Renwick & Renner 2019; Filonik & Winters 2019).

Naposletku, vredi napomenuti da se prevođenje slivenica ne ograničava na tvorbeni postupak slijanja. S obzirom na to da je prevodenje slijanjem u centru ovoga rada, drugi vidovi adaptacije slivenica neće biti dalje razmatrani.

3. STRUKTURA I METODOLOGIJA OBRADE KORPUSA

U središtu ovoga rada nalazi se 40 engleskih slivenica i 40 autorskih prevodnih ekvivalenta. Pri odabiru građe pretraživana su dva osnovna izvora: registar slivenica u monografiji *Leksičke slivenice u engleskom jeziku* autorke Lalić-Krstin (2022) i onlajn izvor *Wiktionary*.

Na odabir engleskih slivenica koje će ući u sastav korpusa uticali su sledeći kriterijumi: (a) upotreba slivenice nije snažno obeležena ni po sociolekatskom ni po predmetnom registru, (b) slivenica nije vlastita imenica, (c) slivenica je neologizam ili okazionalizam.

Proces prevođenja engleskih slivenica podrazumevao je najpre utvrđivanje značenja engleske slivenice koje se nalazilo u funkciji *tertium comparationis-a*², iskazanog u vidu kratke definicije na engleskom jeziku. Potom, usledilo bi razlaganje engleske slivenice na ulazne osnove, a zatim primena strukturnog prevodenja, tj. doslovnog prevodenja ulaznih engleskih osnova na srpski. Naredni korak podrazumevao je kombinovanje ulaznih srpskih osnova koje bi bile skraćivane i/ili preklapane. U idealnom slučaju, kombinacijom doslovnih prevoda engleskih osnova stvarala se srpska slivenica koja se u potpunosti uklapa u definiciju engleskog originala. Međutim, u slučajevima kada kombinovanje doslovno prevedenih engleskih osnova nije rezultiralo smislenom slivenicom na srpskom jeziku, poželjno je bilo udaljiti se od kalkiranja i pristupiti funkcijskoj aproksimaciji, tj. pronalaženju druge, adekvatne reči u srpskom čijim bi se učešćem u slijanju očuvalo značenje polazne, engleske slivenice.

Sve slivenice na engleskom jeziku i njihovi prevodni ekvivalenti dati su u rečeničkom kontekstu. Pri kontekstualizaciji slivenica na engleskom jeziku konsultovan je AI-četbot³ kome je bio upućen zahtev da ponudi rečenice u kojima bi data slivenica mogla biti upotrebljena. Dobijeni rezultati su prilagođeni, a gramatičke i stilske greške ispravljene. Prevod slivenica i rečeničkog konteksta nije bio zatražen od četbota, već predstavlja isključivo autorska rešenja.

² U kontrastivnoj analizi i teoriji prevodenja *tertium comparationis* je formalno ili semantičko obeležje zajedničko poredbenim jedinicama u L₁ i L₂ koje čini osnovu pri kontrastiranju (Ivir 1978: 86). U našem slučaju, *tertium comparationis* jeste značenje engleske slivenice na osnovu kog se kontrastiraju engleska slivenica i njen srpski ekvivalent.

³ U pitanju je AI-četbot ČetGPT (eng. *ChatGPT*), dostupan na adresi <https://chatgpt.com/>

4. ENGLESKE SLIVENICE I NJIHOVO PREVOĐENJE NA SRPSKI

U nastavku sledi prikaz autorskih prevodnih rešenja koja su analizirana i grupisana prema ranije prikazanoj strukturnoj tipologiji ponuđenoj u Lalić-Krstin (2022). Engleske slivenice i predloženi srpski ekvivalenti razloženi su na ulazne osnove date u uglastim zgradama, dok je uklonjen deo osnova naznačen oblim zgradama. Podvučeni su delovi osnova koji se preklapaju. Za svaku slivenicu iz engleskog data je kraća definicija. Najzad, engleske i srpske slivenice ponudene su u istovetnom rečeničkom kontekstu.

Tip 1 – inicijalni deo prve + finalni deo druge osnove

1. *airplause* [air + (ap)plause]

‘an applause given to a pilot for a smooth landing’

After the plane touched down smoothly, the passengers broke into airplause.

avioplauz [avio(n) + (a)plauz]

Nakon glatkog sletanja aviona usedio je gromoglasan avioplauz.

2. *crisitunity* [crisi(s) + (oppor)tunity]

‘a crisis from which some good may come’

Though the sudden company merger seemed disastrous at first, it turned out to be a crisitunity, leading to unexpected growth and new opportunities for everyone involved.

krizlika [kriz(a) + (pri)lika]

Iako se iznenadno spajanje kompanija isprva činilo pogubnim, ispostavilo se da je ono bilo prava krizlika koja je dovela do neočekivanog rasta i novih mogućnosti za sve zaposlene.

3. *ringxiety* [ring + (an)xiety]

‘the anxiety resulting from the mistaken belief that one’s cell phone is ringing’

His ringxiety was so intense that he often paused conversations to check his phone, only to find that it hadn’t rung at all.

zvonksioznost [zvon(o) + (a)nksioznost]

Imao je toliko jaku zvonksioznost da je često prekidao razgovore ne bi li proveorio telefon, koji zapravo nije nikad ni zvonio.

4. *hoggle* [hug + (sn)uggle]

‘to hug and snuggle simultaneously’

On cold winter nights, they would hoggle by the fireplace, wrapped in a blanket, and share stories until they drifted off to sleep.

zagrljuškati se [zagrlj(aj) + (uš)uškati se]

U hladnim, zimskim večerima, zagrljuškali bi se pokraj kamina i pričali bi, umotani u čebence, sve dok ih ne bi savladao san.

5. *textpectation* [text + expectation]

‘expectation of receiving a text message’

As their late-night conversations became regular, both the girl and the boy enjoyed the textpectation until dawn.

dopiščekivanje [dopis(ivane) + (iš)čekivanje]

Kako su njihovi kasni razgovori postali učestali, i momak i devojka su uživali u dopiščekivanju do zore.

6. *beautyility* [beaut(y) + utility]

‘a combination of beauty and utility’

This modern kitchen appliance showcases beautyility, blending attractive design with functionality.

leporisnost [lepo(ta) + (k)orisnost]

Ovaj moderni kuhinjski aparat predstavlja pravi primer leporisnosti, spajajući atraktivan dizajn s funkcionalnošću.

7. *blizzaster* [blizza(rd) + (dis)aster]

‘a severe or disastrous snowstorm causing significant disruption and danger due to its intensity’

The city was paralyzed by a blizzaster, with roads blocked and people stranded in their homes.

mećastrofa [meća(va) + (katastrofa)]

Grad je bio paralisan usled mećastrofe, ulice su bile blokirane, a ljudi zarobljeni u svojim domovima.

8. *chork* [cho(psticks) + (f)ork]

‘an eating utensil that can be used like chopsticks or like a fork’

The innovative chork is a perfect choice for a diverse menu because it allows customers to enjoy both sushi and pasta with the same utensil.

viljuškići [viljušk(a) + (štap)ići]

Inovativni viljuškići su savršen izbor za raznolik jelovnik zato što gostima omogućavaju da uz isti pribor uživaju u sušiju i pasti.

9. *numeracy* [numer(ical) + (lit)eracy]

‘the ability to understand and work with numbers’

Teaching children numeracy in schools helps in solving everyday math problems.

računismenost [račun(ska) + (p)ismenost]

Podučavanje dece računismenosti u školama pomaže pri rešavanju svakodnevnih matematičkih problema.

10. *opinionnaire* [opinion + (quest)ionnaire]

‘a questionnaire designed to elicit views on matters of opinion from which generalizations may be abstracted’

The school distributed an opinionnaire to parents to check if they agree with the proposed changes to the curriculum.

mišljenik [mišlje(nje) + (upit)nik]

Škola je roditeljima prosledila mišljenik kako bi ispitala da li se slažu s predloženim promenama u nastavnom planu i programu.

11. *politainer* [polit(ician) + (enter)tainer]

‘a politician who is or used to be an entertainer’

The debate took an interesting turn when the politainer used his comedic skills to defuse a tense moment and engage the audience in conversation.

zabavličar [zabav(ljač) + (po)litičar]

Do zanimljivog preokreta u debati došlo je kada je zabavličar upotrebio svoje komičarske veštine kako bi ublažio napetost i uključio publiku u razgovor.

12. *seekini* [see(-through) + (bi)kini]

‘a transparent bikini’

She confidently strolled along the beach in her new seekini.

provikini [provi(dan) + (b)ikini]

Samouvereno je šetala plažom u svom novom provikiniju.

Tip 2 – cela prva osnova + finalni deo druge osnove

13. *disasterpiece* [disaster + (master)piece]

‘a disastrous work of art’

Despite his best efforts, the sculpture turned out to be a total disasterpiece.

užas-delo [užas + (remek)-delo]

Uprkos svem uloženom trudu, skulptura je bila pravo užas-delo.

14. *keytainer* [key + (con)tainer]

‘a small portable case for a person’s keys’

She always carried a colorful keytainer in her bag to keep her keys organized and easy to find.

ključanik [ključ + (nov)čanik]

Uvek je nosila šareni ključanik u torbi da bi mogla lako da rasporedi i pronađe ključeve.

15. *kissper* [kiss + (wh)isper]

‘close whispering that becomes kissing’

Under the starry night, their quiet conversation gradually turned into a kissper, and their words faded into silence.

šapatoljubac [šapat + (p)oljubac]

Pod zvezdanim nebom, tih razgovor polako se pretvarao u šapatoljubac, a reči su nestajale u tišini.

16. *mocktail* [mock + (c)ocktail]

‘a non-alcoholic beverage designed to mimic the appearance and flavor of a traditional cocktail’

What the hell is this? I asked for a mojito, not a mocktail.

soktel [sok + (k)ołtel]

Šta ovo predstavlja? Tražila sam mohito, a ne soktel.

17. *sexperience* [sex + experience]

‘one’s practical experience with sex’

Her sexperience taught her that communication and trust among partners are crucial for achieving complete satisfaction.

sekskustvo [seks + (i)skustvo]

Sekskustvo ju je naučilo da su komunikacija i poverenje među partnerima nužni za dostizanje potpunog zadovoljstva.

18. *copyfight* [copy(right) + fight]

‘a dispute over copyright’

The tech giant found itself in a major copyfight after another company accused it of infringing on their software patent.

fajtorstvo [fajt + (au)torstvo]

Tehnološki gigant našao se usred ozbiljnog fajtorstva nakon što ga je druga kompanija tužila za kršenje prava na softverski patent.

19. *flirtuition* [flirt + (in)tuition]

‘intuitive understanding in flirting’

With her natural flirtuition, she effortlessly picked up on his casual touches.

flertuicija [flert + (in)tuicija]

Kako ima prirodnu flertuciju, bez imalo napora primetila je njegove ležerne do-dire.

20. *happenstance* [happen + (circum)stance]

‘chance, especially when it results in something good’

I found this delightful coffee house by sheer happenstance.

srećajnost [sreća + (sluč)ajnost]

Našla sam ovaj divni kafić pukom srećajnošću.

21. *sexhaustion* [sex + exhaustion]

‘exhaustion resulting from sex’

They were overcome by sexhaustion after their passionate evening.

sekscrpljenost [seks + (i)scrpljenost]

Savladala ih je sekscrpljenost nakon strastvene večeri.

22. *spy-fi* [spy + (sci)-fi]

‘a genre of science fiction involving secret agents’

My son enjoys reading spy-fi novels about secret agents from Mars.

špijunastika [špijun + (naučna fant)astika]

Moj sin obožava da čita špijunastiku o tajnim agentima sa Marsa.

23. *soysage* [soy + (sau)sage]

‘a sausage made with soy instead of meat’

She prepared delicious soysages for her vegetarian guests.

sojasica [soja + (kob)asica]

Pripremila je ukusne sojasice za njene goste vegetarijance.

24. *obeast* [obe(se) + beast]

‘a very obese or overweight person’

You should slow down on those hamburgers or you’ll become really obeast.

zverojazan [zver + (g)ojaxan]

Trebalо bi malо da usporiš s tim hamburgerima ili ćeš postati baš zverojazan.

Tip 3 – inicijalni deo prve osnove + cela druga osnova

25. *congratudolences* [congratu(lations) + (con)dolences] ‘simultaneous congratulations and condolences, used in reaction to an event that is presented as both positive and negative’

John: “Guess what, guys? I’m getting married!”

Mike: “Wow, that’s amazing! Congrats, man!”

Tom: “Yeah, congratudolences! It’s the end of your freedom, but we’re happy for you!”

saučestitke [sauče(šće) + čestitke]

Džon: „Ljudi, pogodite šta ima novo! Ženim se!“

Majk: „Opa, kakve vesti! Čestitam, brate!“

Tom: „Pa, saučestitke! Biće to kraj tvoje slobode, ali radujemo se zbog vas!“

26. *kissaster* [kiss + (dis)aster]

‘a disastrous kiss’

It was a total kissaster! His sloppy technique completely ruined the moment. Yuck!

poljubljak [poljub(ac) + bljak]

Bio je to pravi poljubljak! Sve je uništila njegova smotana tehnika. Fuj!

27. *anticipointment* [anticip(ate) + (disap)pointment]

‘a feeling of anticipation followed by disappointment’

You could sense anticipointment amnog the audience after the premiere.

razočekivanje [razoč(aranje) + očekivanje]

Među publikom jasno se moglo videti razočekivanje nakon premijere.

28. *exhole* [ex + (ass)hole]

‘an ex-partner perceived as an asshole’

My boyfriend has been texting my best friend for the past couple of months. Soon enough, he will become just an exhole.

bivšupak [bivš(i) + šupak]

Moj momak se već nekoliko meseci dopisuje s mojom najboljom drugaricom. Uskoro će postati samo jedan bivšupak.

Tip 4 – cela prva + cela druga osnova (s preklapanjem fonema/grafema)

29. *borgasm* [bor(e) + orgasm]

‘the act of reaching the climax of boredom’

I will reach a borgasm if he keeps complaining about his ex.

smorgazam [smor + orgazam]

Doživeću smorgazam ako nastavi da kuka o bivšoj.

30. *seahabilitation* [sea + (re)habilitation]

‘rehabilitation by the sea’

I urgently need seahabilitation. Otherwise, I’ll go crazy sitting here for eight hours straight every day.

morehabilitacija [more + rehabilitacija]

Hitno mi treba morehabilitacija, inače ču poludeti sedeći ovde po osam sati svaki dan.

31. *bacne* [bac(k) + acne]

‘acne on the back’

He’s been trying different treatments to get rid of his bacne before the summer, but none have been successful so far.

leđakne [leđa + akne]

Isprobavao je razne tretmane ne bi li se otarasio leđakni pre leta, ali nijedan dosad nije bio uspešan.

Tip 5 – inicijalni deo prve osnove + inicijalni deo druge osnove

32. *winterval* [winter + (festi)val]

‘a period of holidays in midwinter, including both secular and religious holidays’

This year’s winterval has transformed the city into a real winter wonderland.

zimfest [zim(a) + fest(ival)]

Ovogodišnji zimfest pretvorio je grad u pravu zimsku zemlju čuda.

Tip 6 – superimponiranje jedne osnove preko dela druge osnove

33. *anklet* [ankle + (brace)let]

‘a piece of jewelry, resembling a bracelet but worn around the ankle’

She completed her summer outfit with a delicate anklet that shimmered in the dark.

nazglobica [zglob + na(rukv)ica]

Upotpunila je svoj letnji outfit elegantnom nazglobicom koja je svetlucala u mraku.

34. *pleasaholic* [pleas(e) + (alco)holic]

‘pleasing and alcoholic at the same time’

Meg: “Hey, does this drink have any alcohol in it?”

Jack: “Oh, it’s not alcoholic... it’s pleasaholic!”

zalkoholjavajuće [za(dovo)ljavajuće + alkoho(l)]

Meg: „Izvini, ima li alkohola u ovom piću?“

Džek: „Eh, nije to alkoholno piće... to je zalkoholjavajuće piće!“

35. *sharenting* [share + (par)enting]

‘the practice of parents documenting their child’s upbringing on social media’

Her Instagram account is filled with photos of her children which represents a classic example of sharenting in the digital age.

rodeliteljstvo [roditeљstvo + delit(i)]

Nalog na Instagramu joj je prepun slika dece, što predstavlja klasičan primer rodeliteljstva u digitalno doba.

36. *unkeyboardinated* [keyboard + un(coo)rдинated]

‘unable to type without repeatedly making mistakes’

Last night I was so unkeyboardinated while typing my seminar paper.

netastaturisan [tastatur(a) + ne(координ)isan]

Sinoć sam bio tako netastaturisan dok sam kucao seminarski rad.

Tip 7 – prefiks + finalni deo osnove

37. *relationshit* [relationshi(p) + shit]

‘a failed or failing relationship’

Lucy: “How’s your relationship going?”

Eva: “Relationship? It’s more a relationshit! He’s constantly checking up on me. I think I’ll break up with him.”

bezveza [bez- + veza]

Lusi: „Kako napreduje veza?“

Eva: „Veza? Više je bezveza. Konstantno me proverava. Mislim da će raskinuti s njim.“

38. *preport* [pre(emptive) + (re)port]

‘a preemptive report’

Before the meeting, she prepared a preport to address any potential issues and questions that might arise.

predveštaj [pred- + (iz)veštaj]

Pre sastanka pripremila je predveštaj kako bi predupredila potencijalne probleme i pitanja.

39. *unvitation* [un- + (in)vitation]

‘a notification that someone is expressly not invited to an event’

After the incident last year, she received an unvitation to this year’s birthday party.

nezivnica [ne- + (po)zivnica]

Nakon incidenta prošle godine, primila je nezivnicu za ovogodišnju rođendansku proslavu.

Tip 8 – prefiksoid + finalni deo osnove

40. *flightmare* [flight + (night)mare]

‘an unpleasant flight or experience during air travel’

First, we experienced turbulence, then a baby cried throughout the flight, and finally, a delayed landing. All in one trip! It was a real flightmare!

aviomora [avio- + (noćna) mora]

Prvo smo imali turbulencije, pa je beba plakala tokom celog leta, a na kraju nam je sletanje bilo odloženo. Sve tokom jednog putovanja! Prava aviromora!

5. ZAVRŠNE NAPOMENE

Nakon pregleda 40 autorskih prevodnih rešenja, njihove strukture i moguće upotrebe u rečenici, možemo zaključiti da prevođenje engleskih slivenica tvorbenim postupkom slivanja predstavlja izvodljiv proces. Kod srpskih prevodnih ekvivalenta utvrđeno je postojanje svih osam strukturnih tipova, pri čemu su oni zastupljeni u većoj ili manjoj meri. Najveći broj primera pripada prvom, prototipičnom tipu slivanja, kao i drugom tipu, u kojem je prva osnova u celosti zadržana i slivena s finalnim delom druge osnove. Ostali tipovi, iako zastupljeni u manjoj meri u odnosu na prva dva tipa, pokazuju da srpski jezik raspolaze višestrukim tvorbenim modelima pri slivanju. Na posletku, kao naš skroman doprinos proučavanoj problematiki, sledi kraće praktično uputstvo za prevođenje slivenica s engleskog na srpski, zasnovano na neposrednim autorskim iskustvima. Uputstvo nikako ne predstavlja iscrpan prikaz prevodilačkog procesa, već osnovu koja može poslužiti potencijalnim prevodiocima.

Praktično uputstvo za prevođenje slivenica:

1. odrediti ulazne osnove engleske slivenice
2. utvrditi deskriptivno značenje engleske slivenice
3. utvrditi potencijalno prisustvo asocijativnih značenja

4. utvrditi potencijalno prisustvo kulturološki specifičnih reči
5. odabratи ulazne srpske osnove polazeći od doslovnog prevoda engleskih osnova
6. odstupiti od doslovnog prevoda engleskih osnova ukoliko njihova kombinacija ne daje zadovoljavajući prevod
7. imati u vidu fonotaktička pravila ukoliko bi njihova primena onemogućila dekodiranje
8. zadržati istu vrstu reči slivenice kao kod engleskog originala
9. imati na umu jezički i vanjezički kontekst
10. kritički samovrednovati svoj prevod

IZVORI

Wiktionary. Preuzeto 1. 6. 2024, sa <https://en.wiktionary.org/wiki/Category:English.blends>

LITERATURA

- Bugarski, R. (2001). Dve reči u jednoj: jezičke skrivalice. *Jezik danas*, 13, 1–5.
- Bugarski, R. (2002). *Nova lica jezika – sociolinguističke teme*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Bugarski, R. (2013). *Sarmagedon u Mesopotamiji – leksičke skrivalice*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Bugarski, R. (2016). *Jezici u potkrovju*. Beograd: Biblioteka XX vek.
- Bugarski, R. (2019). *Srpske slivenice: Monografija sa rečnikom*. Novi Sad: Akademска knjiga.
- Filonik, O., & Winters, S. (2019). Lexical blending as a method for translating language-specific jokes from English-language sitcoms into Ukrainian. *Proceedings of the 2019 annual conference of the Canadian Linguistic Association*. Vancouver: University of British Columbia. Preuzeto 1. 6. 2024, sa <https://cla-acl.ca/actes/actes-2019-proceedings.html>
- Ivir, V. (1978). *Teorija i tehnika prevođenja*. Sremski Karlovci: Centar „Karlovačka gimnazija“.
- Jovanović, V. Ž. (2021). Engleske slivenice i odgovarajući oblici u srpskom jeziku. U Šulović, K. (ured.), *O engleskom i srpskom kroz vreme i prostor. Primjenjena lingvistika u čast Radmili Šević* (str. 111–128). Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije.
- Клајн, И. (2002). *Творба речи у савременом српском језику I*. Нови Сад: Институт за српски језик и Матица српска.

- Lalić-Krstin, G. (2022). *Leksičke slivenice u engleskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
Preuzeto 1. 6. 2024, sa <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2022/978-86-6065-707-9>
- Lalić-Krstin, G., & Halupka-Rešetar, S. (2007). Nešto novo o novim slivenicama u srpskom jeziku. *Svet reči*, 23–24, 26–30.
- Prćić, T. (2019). *Engleski u srpskom*. Treće, elektronsko izdanje. Novi Sad: Filozofski fakultet. Preuzeto 1. 6. 2024, sa <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2019/978-86-6065-512-9>
- Renner, V., Maniez, F., & Arnaud, P. J. L. (2012). Introduction: A bird's-eye view of lexical blending. In Renner, V. et al. (Eds). *Cross-Disciplinary Perspectives on Lexical Blending* (pp. 1–9). Berlin-Boston: Walter de Gruyter.
- Renwick, A., & Renner, V. (2019). New lexical blends in *The Simpsons*: a formal analysis of English nonce formations and their French translations. *Lexis*, 14, 169–184. Preuzeto 1. 6. 2024, sa <https://journals.openedition.org/lexis/3829>
- Subašić, S. (2014). Tvorbeni obrasci slivenica u engleskom jeziku zabeleženih na sajtu Word Spy i njihov prevod na srpski jezik. *Reči*, 6(7), 26–42.

Tamara S. Stanković

TRANSLATING LEXICAL BLENDS FROM ENGLISH INTO SERBIAN: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

Summary

This paper explores how lexical blends from English can be effectively translated into Serbian through blending. Contrary to the prevalent practice of mechanical copying of English words, this paper aims to encourage readers and potential translators to rise to the challenge of translating lexical blends and delve into the creative world of blending in Serbian. The corpus for this small-scale research consisted of 40 English blends and 40 author's translation equivalents. The theoretical framework for this paper is based on a new structural typology of blends in English proposed by Lalić-Krstin (2022). The results show that blending in Serbian is indeed a prolific word-formation process with multiple structural patterns. The two most frequently observed structural patterns are the prototypical pattern, where the initial part of the first source word is blended with the final part of the second source word, and a pattern where the first source word is blended with the final part of the second source word. Other structural patterns, although not exploited to a greater degree, indicate the availability of diverse blending patterns in the Serbian language. Finally, as a modest contribution, a practical first-hand guide for translating blends is offered.

Key words: lexical blends, translation, English, Serbian